

Kymenlaakson perhekeskus

Tehää yhes hyvä elämä!

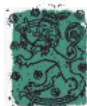
Lapsen, nuoren ja perheen hyvää arkea ●●

YHDESSÄ

LAPE

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

 SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kymenlaakson perhekeskus

Tehää yhes hyvä elämä!

Saatteeksi	3
Kymenlaakson perhekeskustoimintamalli	4
Perhekeskuksen tehtävät	7
Perhekeskus tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa	8
Perhekeskus auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen	10
Kohtaamispaikkatoiminta mahdollistaa vertaistuen ja vahvistaa yhteisöllisyyttä	12
Perhekeskus ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa	13
Perhekeskus huomioi monikulttuuriset perheet	14
Integratiiviset toimintamallit perhekeskustoiminnassa	16
Sähköinen perhekeskus	18
Luo luottamusta, suojele lasta	20
Perhekeskuskehittämisen arviointi-arviointidialogin yhteenveto	21
Perhekeskustoiminnan juurruttaminen Kymenlaaksossa ja kansallinen juurruttamisen tuki	22
Lape- Kymenlaakson perhekeskuskehittämiseen liittyvät koulutukset ja tapahtumat	23

Kirjoittajat

Tarja Tammekas *projektipäällikkö*, Ninni Taavitsainen *muutosagentti*, Stiina Kiiveri *projektisuunnittelija*

Saatteeksi

Sinulla on käsissäsi Kymenlaakson perhekeskustoiminnan opas, johon on koottu vuosina 2017-2018 Kymenlaakson lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) muutosohjelman kehittämistyössä rakennettu perhekeskustoimintamalli ja sen keskeiset toiminnot. Opas auttaa hahmottamaan Kymenlaakson perhekeskustoimintaa ja nostaa esille tulevaisuuden kehittämissaasteita.

Kymenlaakson LAPE työ on ollut osa valtakunnallista lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) muutosohjelmaa. Muutostyötä on tehty muuttuvassa toimintaympäristössä. Kehittämistyö on ollut kytköksissä valtakunnalliseen sote- ja maakuntauudistukseen, jonka aikataulut ja sisällöt ovat matkan varrella muuttuneet. Kehittämistyötä ja sen tavoitteita on täytynyt siis tarkastella ja päivittää. Myös paikallisesti toimintaympäristömme on

ollut vahvassa muutoksessa. 1.1.2019 aloittava sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä Kymsote ja sen valmistelu on tuonut oman vivahteensa ja aikatauluksensa kehittämistyöhön.

Muutostyötä maakunnassamme on tehty perhekeskustoimintamallin ja erityis- ja vaativan tason palveluiden (lastensuojelu) kehittämiseksi kohti lapsi- ja perhelähtöistä toimintaa. Toimintakulttuuriakin olemme yhdessä onnistuneet muuttamaan. Olemmehan toteuttaneet kaiken kehittämistyön maakunnallisesti, yhdessä.

Työmme LAPE muutoksen vuosina on ollut vaihtelevaa ja vauhdikasta, mutta antoisaa. Tästä saamme kiittää kaikkia heitä, noin 200. ammattilaista, järjestön- ja seurakunnan edustajaa ja kehittäjäasiakasta, jotka ovat tuoneet oman osaamisensa osaksi yhteistä kehittämistyötä. LAPE-muutos on vasta potkaisu alkuun. Yhteinen työ jatkuu.

Kymenlaaksossa 30.11.2018
LAPE-tiimi

*TEHÄÄ yhes
Kymenlaaksos!*

KYMENLAAKSON PERHEKESKUS-TOIMINTAMALLI

Perhekeskusmallilla tarkoitetaan lasten ja perheiden matalan kynnyksen palveluiden verkostoa. Malli sovittaa yhteen julkisia hyvinvointipalveluita sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluja. Lapsen nuoren ja perheen ympärille kootaan hänen tarpeitaan vastaava palvelukokonaisuus. Tarvittava apu ja tuki tuodaan lähelle, perheen arkiympäristöihin.

LAPE-kärkihankkeessa lasten ja perheiden palveluja kehitetään perhekeskustoimintamallilla valtakunnallisessa ohjauksessa kaikissa maakunnissa. Kymenlaaksossa perhekeskustoimintamallia on rakennettu hankkeen tuella toimintaympäristössä, jossa samalla on valmisteltu sote- ja maakuntauudistusta sekä Kymsote-kuntayhtymää. Hankkeen alkaessa perhekeskustoiminta oli jo käynnistynyt Kouvolassa ja sitä oli suunnitteilla myös muissa kunnissa. Maakunnan yhteinen tahtotila ja sitoutuminen perhekeskustoimintamallin kehittämiseen löytyi. Näin pystyimme hankkeen alusta asti rakentamaan maakunnallista kokonaisuutta. Maakunnallinen LAPE-ohjausryhmä ja sote LAPE-johtoryhmä linjasi ja antoi hanketyöhön askelmerkkejä, joiden avulla pääsimme eteenpäin kehittämistyössä. Maakunnan lasten- nuorten ja perheiden palvelujen esimiehistä ja järjestötoimijoiden ja seurakunnan edustajista koottu perhekeskuksen isotiimi kehitti perhekeskustoimintamallia.

Perhekeskuksen palvelukokonaisuus

Kymenlaakson perhekeskuksen palvelut koostuvat Kymsoten lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelusta, joihin verkostoituvat kuntien varhaiskasvatus ja opetuspalvelut sekä järjestöjen ja seurakuntien toiminta. Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoiminta ja nuorisopalvelut ovat myös tärkeä osa verkostoa. Universaalit palvelut ovat perhekeskuksen ydin. Neuvola ja varhaiskasvatus ovat lähellä perheitä ja tukevat alle kouluikäisen lapsen terveyttä ja hyvinvointia. Koulun yksilöllinen ja yhteisöllinen opiskeluhoito ja muu kouluympäristössä tarjottava hyvinvointia edistävä toiminta taas muodostavat kouluikäisten lasten terveyden ja hyvinvoin-

KYMENLAAKSON PERHEKESKUKSEN TOIMINTA-AJATUS

- Kymenlaakson perhekeskus on verkostomainen tapa ajatella ja toimia mutta myös fyysinen tila
- Perhekeskusverkoston kautta lapsi, nuori ja perhe saa kaikki tarvitsemansa palvelut
- Toimitaan lähellä asiakasta; lapsen, nuoren ja perheen omissa arkiympäristöissä
- Perhekeskustoiminta on asiakkaan ja alueen tarpeista lähtevää, joustavaa ja ketterää
- Yhteiset tilat vahvistavat verkoston yhteistä työtä
- Asiakasymmärrys ohjaa toiminnan kehittämistä

Maakunnallisen lape-ohjausryhmän linjaus

nin edistämisen ytimen. Lisätukea tarjoavat kotipalvelu, perhetyö, lapsiperheiden sosiaalityö, perheneuvolat, lasten kuntoutuspalvelut sekä nuorten psykososiaalisen tuen palvelut. Perhekeskustoimijoita tukee erityistaso, kuten erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun palvelukokonaisuuksia täydentävät sähköiset palvelut. Perhekeskusmalliin kuuluu myös kaikille lapsiperheille avoimet kohtaamispaikat, joka vahvistaa vertaistukea ja yhteisöllisyyttä.

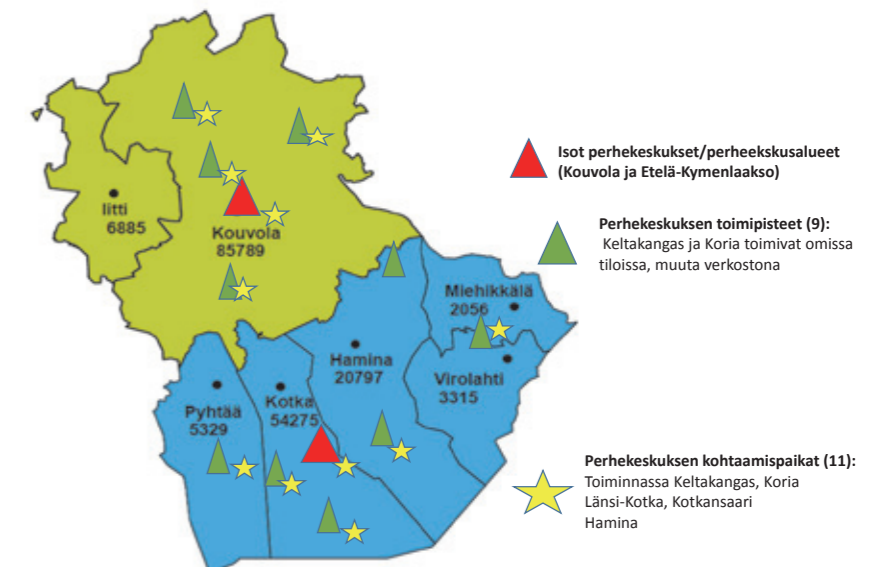
Valtakunnallisesti kehittämistyön keskiössä ovat olleet pikkulapsiperheet. Mitään ikärajoja ei ole kuitenkaan asetettu. Ei myöskään Kymenlaaksossa. Verkosto palvelee kaikkia lapsia ja nuoria ja perheitä.

Perhekeskusmallin annetaan tulevaisuudessa kehittyä alueen perheitä parhaalla mahdollisella tavalla palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Perhekeskusten asemointi Kymenlaaksossa

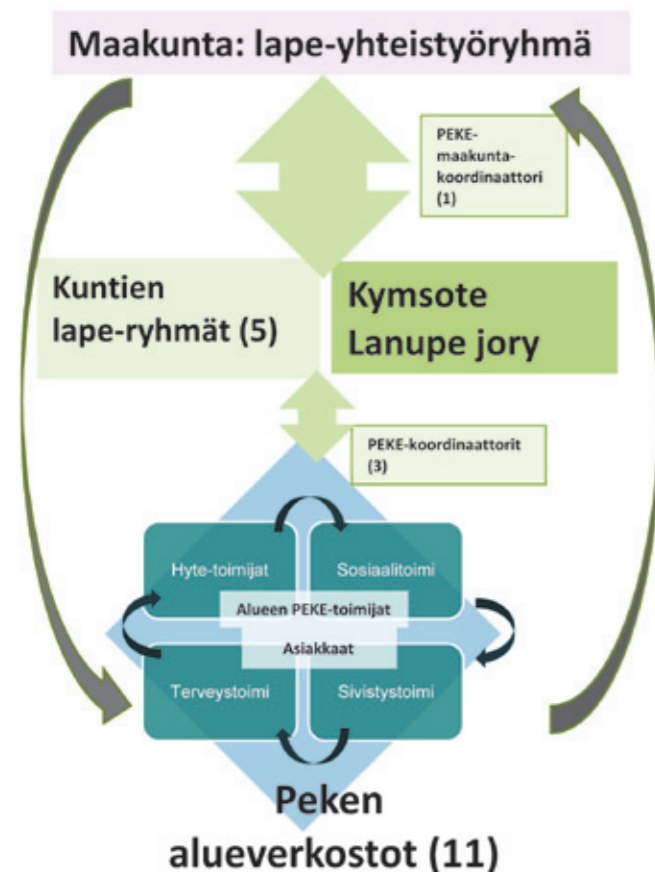
Kymenlaaksossa on kaksi isoa perhekeskusalueutta: Kouvolaa ja Etelä-Kymenlaaksoa. Näillä alueilla ovat tarjolla palveluverkoston kaikki palvelut ja ne toteuttavat perhekeskuksen kaikki tehtävät. Nämä kaksi aluetta jakaantuvat pienempiin perhekeskusalueisiin (perhekeskuksen toimipisteet), joita Kouvolassa on viisi ja Etelä-Kymenlaaksossa kuusi. Ne toteuttavat lähipalveluperiaatetta ja niissä tarjotaan vain osa palveluverkoston palveluista alueen tarpeen mukaan. Tällä rakenteella perhekeskuskokonaisuutta viedään Kymenlaaksossa eteenpäin

Perhekeskustoimintamalli uudistaa johtamisen rakenteita

Jotta perhekeskusmallista rakentuu maakunnan lapsiperheitä palveleva kokonaisuus, tarvitaan sekä eri hallinnonalojen linjajohtamista, että strategisen ja operatiivisen tason verkostojohtamista. Kymenlaakson perhekeskusten verkostojohtamisen rakennetta ja koordinaatiota on mallinnettu hankkeessa. Maakunnan tasolla tarvitaan rakenne, jolla perhekeskustoiminta liitetään osaksi lasten, nuorten ja perheiden sote-palveluiden johtoryhmää sekä maakunnan kaikkia lasten, nuorten ja perheiden palveluja ohjaavaa johtoryhmää (LAPE-yhteistyöryhmä). Kuntatasolla tarvitaan perhekeskustoimintaa ohjaava johtoryhmä tai vastaava (kuntien LAPE-ryhmät) sekä kutakin perhekeskusta ohjaava rakenne (alueverkosto). Lisäksi tarvitaan koordinaation rakenteet.

Hankkeessa tehdyn kehittämistyön pohjalta verkostojohtamisen mallia voidaan jatkokehittää tukemaan lasten- nuorten ja perheiden uudistuvia palveluja Kymenlaaksossa.

Alueverkostoissa kuuluu alueen toimijoiden ja perheiden ääni

Kymenlaaksossa on käynnistetty ja mallinnettu perhekeskuksen alueverkostotyötä. Kouvolassa käynnistettiin 2017 laaja verkosto-osaamisen kehittämiskokonaisuus ja koottiin alueverkostot, jossa on laaja edustus alueen hyvinvointipalveluista. Etelä-Kymenlaaksossa alueverkostotyö käynnistyi hankkeen tuella perhekeskuskoordinaattoreiden toimesta sekä dialogisin työpajoin. Alueverkostoissa toimitaan lähellä asiakaspintaa. Keskeistä on asukkaiden ja asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen.

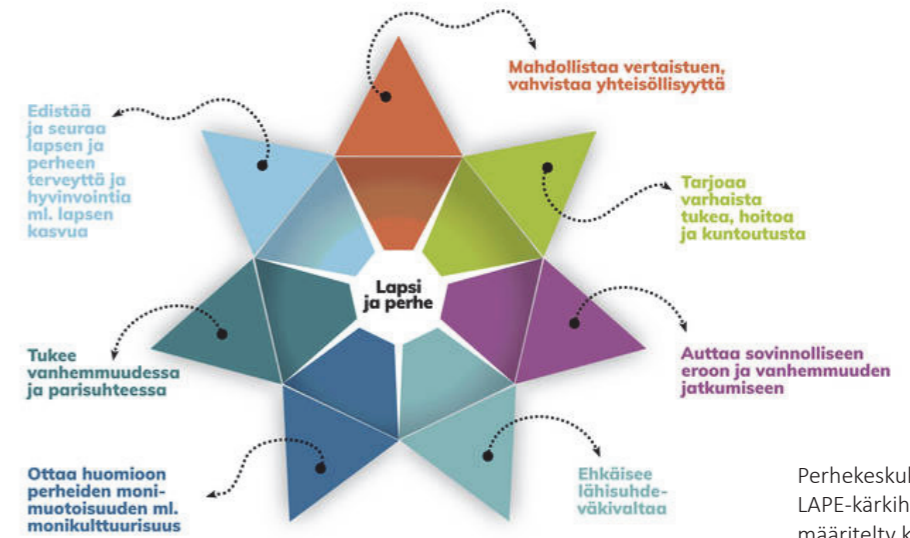
Alueverkostotyö mahdollistaa alueen ilmiöiden ja perhekeskustoiminnan tarkastelun ja arvioinnin. Siellä tunnistetaan alueen palveluiden kehittämistarpeita ja voidaan tehdä esityksiä alueen lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämiseksi. Alueverkostot myös kehittävät ja käynnistävät kohtaamispaikkatoimintaa.

Alueverkostot toimivat nyt kaikilla 11:lla perhekeskusalueella. Hankkeen aikana järjestöt ja seurakunnat ovat olleet tiiviisti mukana verkostoissa. Asukkaita on kutsuttu mukaan verkostoon vaikuttamaan alueen palveluiden ja mm. kohtaamispaikkatoiminnan kehittämiseen. Alueverkostotyötä on arvioitu ja sen on todettu vahvistaneen ymmärrystä yhteisestä työstä ja yhteisestä asiakkuudesta sekä vähentäneen päällekkäistä toimintaa. Toiminnan lähtökohtana ovat entistä vahvemmin asiakkaiden ja asukkaiden tarpeet. Alueverkostotyö vaatii jatkuvaa arviointia ja yhteiskehittämistä koko maakunnan alueella.

Maakunnallinen perhekeskuksen palveluverkosto tarvitsee koordinaointia

Perhekeskusverkoston toiminta vaatii koordinaointia ja siihen tarvittavat resurssit. Hankerahoituksella palkattiin kolme osa-aikaista perhekeskuskoordinaattoria kehittämistyöhön; yksi heistä työskenteli jo Kouvolan perhekeskuskoordinaattorina. Koordinaattorityön todettiin olevan ehdoton edellytys alueellisen perhekeskusverkostotyön ja kohtaamispaikkatoiminnan toteutumiselle. Perhekeskuskoordinaattorin tehtäväkuva rakentui osana tätä kehittämistyötä. Perhekeskuskoordinaattori vastaa yhdessä alueen esimiesten kanssa alueverkostojen toimivuudesta ja kehittämisestä sekä ulospäin suuntautuvasta verkostoyhteistyöstä. Hänen tehtävänsä on alueen perhekeskus- ja kohtaamispaikkatoiminnan viestintä. Hän vastaa kohtaamispaikkatoiminnan kehittämisestä ja kerää aktiivisesti tietoa oman perhekeskusalueen tarpeista ja yhteistyön toimivuudesta.

Mitä perhekeskus tekee?

Perhekeskuksen tehtävät on LAPE-kärkihankkeen aikana määritelty kansallisesti.

PERHEKESKUKSEN TEHTÄVÄT

Perhekeskuksen ydintehtävänä on edistää lapsen, vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia ja vahvistaa heidän voimavarojaan. Lapsella oikeus kasvaa ja kehittyä terveenä ja hyvinvoivana ja vanhemmilla oikeus saada tietoa ja tukea oman lapsensa kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Perhekeskustoimintamallissa lapset ja vanhemmat saavat tarpeidensa mukaista apua aikaisempaa nopeammin, kohdennetummin ja koordinoitummin. Palvelujen saavutettavuus paranee, kun perhe ohjautuu oikealle työntekijälle viiveettä. Perhekeskusmallin mukainen toiminta näkyy taloudellisina ja hyvinvoinnin hyötyinä, kun painopistettä siirretään varhaisempaan tukeen ja hoitoon ja näin vähennetään ongelmien vaikeutumista ja korjaavien palvelujen tarpeen kasvua.

Kymenlaaksossa perhekeskustoiminnan sisältöä on kehitetty kansallisten linjauksien mukaisesti monialaisissa kehittäjäryhmissä, joissa on ollut laajasti edustettuna maakunnan lapsi- ja perhepalvelut, järjestöt ja seurakunnat.

Kehittäjäryhmät:

- Perhekeskuksen isotiimi
- Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen kehittäjät
- Eroauttamisen kehittäjät- eroverkosto
- Maahanmuuttajaperheiden tuen kehittäjät
- Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön verkosto

Vaikka kehittämistyötä on tehty tehtäväkokonaisuuksittain, on niistä kehittämistyön edetessä rakentunut kokonaisuus. Tehtäväkokonaisuutta toteuttavat kaikki toimijat yhdessä. Vanhemmuuden ja parisuhteen varhainen vahvistaminen ehkäisee erokriisejä ja vahvistaa eron jälkeistä yhteistyövanhemmuutta. Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen ja eroauttamisen palvelut ovat lähisuhdeväkivaltaa ehkäiseviä toimia. Maahanmuuttajaperheet käyttävät perhekeskuksen palveluja ja heidän kohtaamisessaan erityiset tuen tarpeet mm. kotoutumisvaiheessa täytyy ottaa huomioon. Onnistumisen edellytyksenä on kokonaisuuden johtaminen ja koordinaointi sekä ajatus yhteisestä asiakkaasta ja yhteisestä palvelukokonaisuudesta, joka rakentuu kohtaamisissa palveluohjauksen, verkostotyön ja monialaisen arvioinnin ja suunnittelun avulla.

Perhekeskustoimintamallin jatkokehittämisen TOP 5

1. Perhekeskuksen yhteensovittavan johtamisen ja koordinaoinnin rakenteet
2. Perhekeskuksen palveluohjauksen malli
3. Perhekeskuspalvelujen yhteiset maakunnalliset prosessit
4. Yhdyspintatyö
 - o Kuntien lasten ja nuorten palveluihin
 - o Kymsoten aikuisten palveluihin
5. Perhekeskusten tilaratkaisut

PERHEKESKUS TUKEE VANHEMMUUDESSA JA PARISUHTEESSA

Kehittämistyön tavoitteet

Vanhempien toiminta ja suhde lapseen on lapsen hyvinvoinnin ja mielenterveyden perusta ja vanhempien toimiva parisuhde edistää koko perheen hyvinvointia. Vanhemman hyvinvointi vaikuttaa hänen toimintaansa kasvattajana ja parisuhteen osapuolena.

Vanhemmuuden tuki sisältää vanhemman sekä perheen voimavarojen, vuorovaikutus- ja tunnetaitojen vahvistamista, sekä monipuolista ja ymmärrettävää tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä sekä niitä tukevista käytännöistä. Parisuhteen tuella vahvistetaan vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta ja tunneilmaisua sekä kykyä ratkoa ristiriitatilanteita ennaltaehkäisevästi painottuen. Kymenlaaksossa tavoitteena oli kartoittaa ja arvioida vanhemmuuden ja parisuhteen tuen toimijat sekä käytetyt tuen muodot sekä vahvistaa vanhemmuuden tukea perhekeskustoimintamallin toimintakäytäntönä.

Kehittämistyön tulokset

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen asiakaspolku

Kehittäjäryhmä kokosi maakunnan vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelut (sähköiset, ryhmämuotoiset ja yksilölliset) sekä kuvasi, miten eri palveluissa tuetaan vanhemmuutta ja parisuhdetta. Vanhemmuuden tuen asiakaspolku rakennettiin case-työskentelyn avulla, käyttämällä palvelumuotoilun työkaluja.

Vanhemmuuden tuen vaikuttavat ja näyttöön perustuvat menetelmät käyttöön

Perhekeskustoimintamallissa vahvistetaan vanhemmuutta näyttöön perustuvien menetelmien avulla. Lape-muutosohjelman aikana valtakunnallinen Kasvun tuki-hanke tarjosi maakunnille koulutusta ja implementoinnin tukea menetelmien käyttöönottoon. Kymenlaakso sitoutui ottamaan käyttöön ja levittämään *Ihmeelliset vuodet-vanhemmuusryhmätoimintaa*, jotka on tarkoitettu päiväkotijäsenien ja alakouluikäisten käytöshäiriöisten lasten vanhemmille. Hankkeen aikana koulutettiin 11 ryhmänohjaajaa, jotka käynnistivät keväällä 2018 kaksi vanhemmuusryhmää. Ensi vuodeksi on suunnitteilla 2-3 ryhmää. Näyttöön perustuvat toiminta vahvistuu edelleen, kun maakunnan neuvoloissa otetaan käyttöön Voimaperheet toimintamalli lasten käytösongelmien hoitoon. Näyttöön perus-

tuvien menetelmien implementoinnin varmistamiseksi ohjausryhmänä toimi Sote-lape johtoryhmä. Maakunta on sitoutunut siihen, että Ihmeelliset vuodet- vanhempienryhmiä järjestetään säännöllisesti ja tarpeen mukaisesti. Näyttöön perustuvien menetelmien käyttö vanhemmuuden tukemisessa vahvistuu jatkossakin Voimaperheet-toimintamalli alle kouluikäisten lasten käytösongelmien hoitoon otetaan käyttöön koko maakunnassa 2019.

Lisää tietoa näyttöön perustuvista menetelmistä saat Kasvun tuki portaalista: www.kasvuntuki.fi

Vanhemmuutta ja parisuhdetta tukevien ryhmätoimintojen kehittäminen

Ryhmämuotoista tukea kehitetty osana kohtaamispaikkatoimintaa. Paljon uutta monitoimijaisesti suunniteltua ja toteutettua ryhmätoimintaa on käynnistynyt hankkeen aikana. Perhekeskuskoordinaattorit ovat toimineet ryhmätoimintojen käynnistäjinä. Esimerkkejä uusista monitoimijaisista ryhmistä näet alla. Maakunnassa kehitettyä ryhmätoimintaa ollaan kokoamassa *Ideat jakoon -työkalupakkiin*

Koulutuksia, kokeiluja ja hyviä käytäntöjä jakoon

Kehittämistyössä tunnistettiin tarve osaamisen vahvistamiseen parisuhteen ja varsinkin parisuhteen seksuaalisuu-

esimerkkejä YHDESSÄ ENEMMÄN- hankkeen aikana käynnistyneestä monitoimijaisesta ryhmätoiminnasta

Hamina:

Perhekahvila
(MLL, avoin varhaiskasvatus, Kumppanuustalo-Hilma, seurakunta)

Vanhemmuuden tuen illat, jututtamo
(avoin varhaiskasvatus, neuvolan perhetyö, ensi- ja turvakotiyhdistys, MLL)

Kouvola:

Kouvolan unineuvola
(Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys, neuvola)
Perheillat
(hyvinvointipalvelut, seurakunta, Kymenlaakson hyvinvointia kulttuurista-verkosto, Kouvolan vammaisjärjestöjen yhdistys)

Puolison huomiointi arjessa- kuinka kohdata oma puoliso lempeästi ja rakentavasti
(hyvinvointipalvelut, seurakunta, KymLi, MLL)

Kotka:

Perhekahvila päivä- ja iltapäivä-aikaan (MLL, seurakunta)
Vanhempana Suomessa-maahanmuuttajaperheiden ryhmä
(Perhetyö, SPR, Kotkan latu, maahanmuuttopalvelut, neuvola)

Odottavien perheiden olohuone
(Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys, doulat, imetystuki ry.)

Peli-illat ylä- ja ala-asteikäisten vanhemmille
(Nuorisotoimi, A-linkkasäätiö, MLL, XAMK, opetustoimi)

den tukemisessa. Hanke järjesti koulutusta vanhempien seksuaalisuuden tukemisesta lapsiperheessä ammattilaisille sekä nuoren seksuaalisuuden tukemisesta sekä ammattilaisille että vanhemmille.

Lisäksi hankkeessa pilotoitiin seksuaalisuuden tukemisen työpajoja eri ammattiryhmille. Työpajat järjestettiin terveydenhoitajille ja perhetyöntekijöille. Työpajoissa etsittiin konkreettisia välineitä helpottamaan seksuaalisuuden puheeksiottoa ja tukemista sekä rakennettiin omaan asiakastyöhön sopivaa mallia parisuhteen seksuaalisuuden tukemiseen. Työpajakokonaisuutta arvioidaan ja jatkokehitetään.

Monitoimijaisista perhevalmennusta on kehitetty Kotkassa jo vuosia. Mallissa toteutuu vanhemmuuden ja vertaistuen vahvistaminen. Valmennuskokonaisuus toteutetaan äitiys- ja lastenneuvolan, hammashuollon, Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistyksen, seurakunnan perheasiain neuvottelukeskusten, varhaiskasvatuksen ja äitiyspoliklinikan toimijoiden yhteistyönä. Valmennuksessa on mukana myös kokemusasiantuntijaperhe. Mallin levittäminen maakuntaan käynnistettiin kehittäjäryhmän toimesta.

• Tutustu sähköisen perhekeskuksen vanhemmuuden tuen ja parisuhteen tuen sivustoihin www.kymenlaaksonperhekeskus.fi

• Asiakaspolku, ideat jakoon-työkalupakki ja myös muuta kehittäjäryhmän tuottamaa materiaalia löytyy hankkeen päätyttyä sähköisen perhekeskuksen www.kymenlaaksonperhekeskus.fi ammattilaisivustolta.

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen jatkokehittäminen TOP 5

1. Mallien juurruttaminen
2. Sähköinen vanhemmuuden ja parisuhteen tuki, palvelut tutuiksi
3. Yhteistyö aikuispalveluihin, lapset puheeksi aikuisten palveluissa ja aikuiset puheeksi lasten palveluissa
4. Vanhemmuuden tuen vahvistaminen: vauvaperheet, nuoret vanhemmat, uusperheet, nuorten vanhemmat
5. Parisuhteen tuen vahvistaminen kaikissa palveluissa

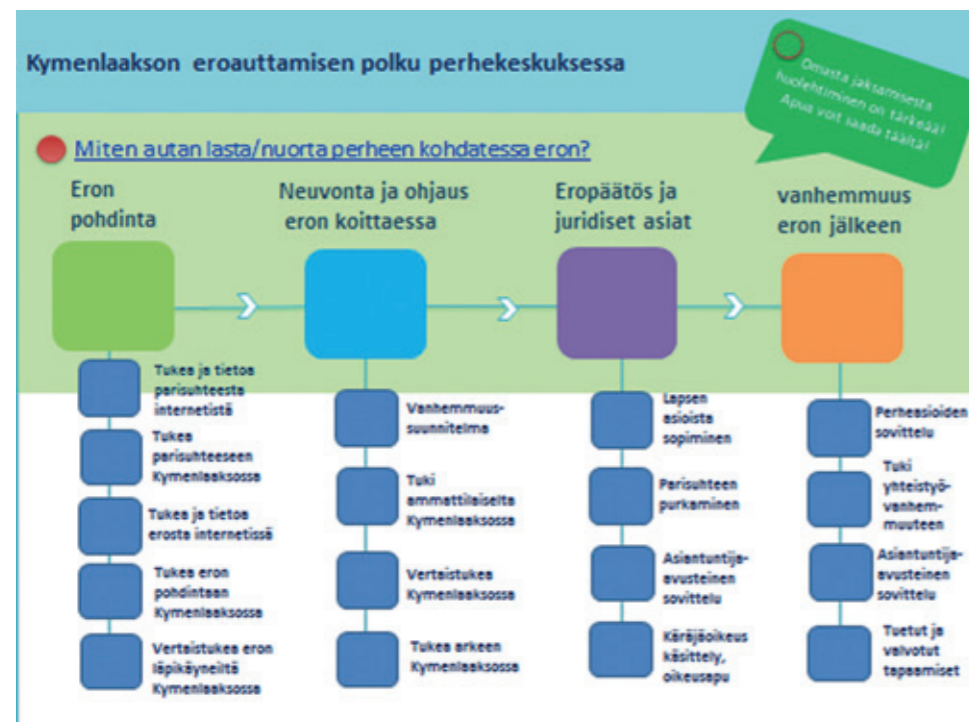
PERHEKESKUS AUTTAA SOVINNOLLISEEN EROON JA VANHEMMUUDEN JATKUMISEEN

Kehittämistyön tavoitteet

Vanhempien ero on aina iso muutos ja se vaikuttaa koko perheen elämään. Ero on usein monelle myös kriisi ja siitä selviytymiseen voi tarvita ulkopuolista apua. Eron erityisenä piirteenä voidaan pitää sitä, että samaan aikaan kun luovutaan vanhasta, rakennetaan uutta. Suhde loppuu, mutta vanhemmuus säilyy. Vanhemmuutta täytyy päivittää. Eroon liittyy paljon tunteita, joskus surua, vihaa, huolta, toisinaan taas vapautuneisuutta. Tunteiden käsittelyyn tarvitaan aikaa. Sovinnollinen ero on mahdollista ja etenkin lapsen asemasta toivottavaa. Ero tuo mukanaan muutoksia koko perheen elämään. Tulee uusia asumisjärjestelyitä, tulee tehdä sopimuksia lasten arjen asioiden hoitamisesta. Ero voi vaikuttaa myös perheen taloudelliseen tilanteeseen. Ero sen monimuotoisuudessaan haastaa palvelujärjestelmän ja sen tuen muodot ja siksi onkin erityisen tärkeää, että eroauttamisesta tiedetään ja apu saatavilla.

Kymenlaakson LAPE:ssa eroauttamisen tavoitteeksi määriteltiin, että Kymenlaakson perhekeskuksen työntekijät osaavat ohjata, neuvoa ja tukea perheitä erotilanteissa. Tavoitteena oli luoda selkeä eroauttamisen asiakaspolku Kymenlaaksoon. Kehittämistyöllä tavoiteltiin myös uusia apuvälineitä eroauttamistyöhön sekä vahvistettiin monialaista maakunnallista yhteistyötä eroauttamisessa.

Kehittämistyön tulokset

Kymenlaakson perhekeskuksen eroverkostot

Maakunnallinen eroverkosto koottiin LAPE eroauttamisen kehittäjätimiksi. Maakunnallisen eroverkoston tehtävän on ollut koota maakunnallisesti eroauttamisen polku perhekeskustoiminnassa, tunnistaa eroauttamisen pullonkauloja sekä koordinoita maakunnassa tehtävää eroauttamisen kehittämistyötä. Maakunnallisen kehittäjätiimin lisäksi koottiin paikallisia eroverkostoja. Paikalliset eroverkostot koottiin kolmen isomman kaupungin ympärille. Kouvolassa eroverkoston toiminta oli ollut jo toiminnassa ennen LAPE kehittämistä. Tämä toimikin esimerkkinä eroverkostojen kehittämisen pohjana, hyvät käytännöt jakoon.

Kunnallisten (Kouvola, Kotka (sis. Pyhtää), Hamina (sis. Virolahti/Miehikkälä) eroverkostojen tehtävänä on koota alueella toimivat eroauttamisen toimijat yhteen. Tämä vahvistaa eropalveluihin oikea-aikaista ja kohdennettua ohjautumista, kun alueen toimijat tuntevat toisensa työtä ja vahvistaa yhteisen työn luottamusta eroverkostotoiminnan kautta. Eroverkostojen tavoitteena on myös rakentaa alueella eroauttamisen vuosikello, joka vahvistaa eroauttamisen palveluiden saatavuutta, tiedon kulkua ja varmistaa, että palveluissa ei ole päällekkäisyyttä. Eroverkostot organisoivat myös alueensa eroinfot ammattilaisille.

Kokeiluja ja hyviä käytäntöjä jakoon

Eroinfo ammattilaisille

Palveluneuvontaa ja ohjausta eroauttamisessa vahvistettiin Eroinfo ammattilaisille - tilaisuuksilla. Hankeaikana levitet-

EROAUTTAMISEN POLKU

Eroauttamisen työtä tekevät monet ammattilaiset perhekeskustoiminnassa. Ohessa kuvattuna Kymenlaakson eroauttamisen polku. Tarkemmin polkuun voi tutustua osoitteessa: www.kymenlaaksonperhekeskus.fi. Osoitteesta on myös löydettävissä eroauttamisen palveluiden palvelukuvaukset (eroauttamisen kolmiot).

tiin Kouvolassa jo käytössä olevaa mallia. Tilaisuudet olivat suunnattu ammattilaisille, jotka työssään kohtaavat erotilanteissa olevia aikuisia tai lapsia. Eroinfoissa käsiteltiin eroa ja parisuhteen päättymistä ilmiöinä sekä esiteltiin konkreettisia eroauttamisen välineitä kuten vanhemmuussuunnitelma ja sähköiset palvelut. Tilaisuuksien tavoitteena oli tukea ammattilaisia, jotka työssään kohtaavat eroperheitä, vaikka työn ensisijainen fokus ei olisi eroauttamisessa. Eroinfoissa esiteltiin myös paikalliset eroauttamisen keskeiset toimijat. Eroinfo-toiminnan on suunniteltu jatkuvan.

Vanhemmuussuunnitelma

Vanhemmuussuunnitelma on tarkoitettu tueksi ja apuvälineeksi eron jälkeiseen vanhemmuuteen. Se auttaa vanhempia keskustelemaan lasten arjen sujumisesta kahden kodin välillä. Kysymykset ohjaavat käsittelemään lapsen asioita asiallisesti ja rauhassa. Suunnitelma pyrkii auttamaan vanhempia rakentamaan yhteistyövanhemmuutta eron toteutuessa.

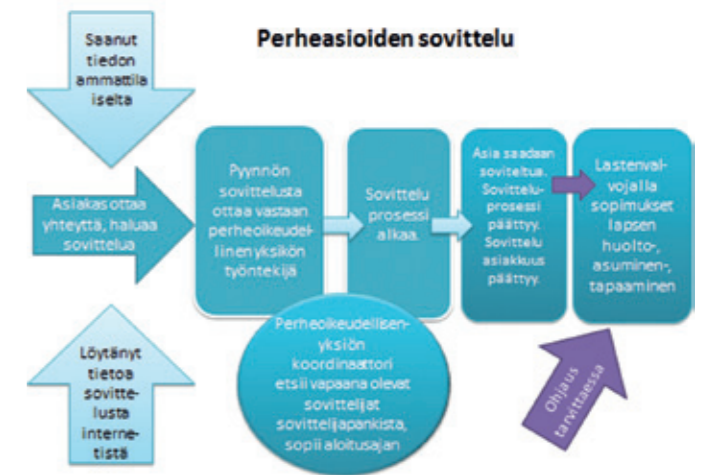
Suunnitelman avulla vanhemmat voivat sopia asioiden järjestämisestä ja keskinäisestä työnjaostanne siten, että molemmat tietävät vastuunsa ja sen, mitä heiltä odotetaan. Vanhemmuussuunnitelma avulla yritetään löytää ratkaisuja, jotka varmistavat, ettei lapsen yhteys kumpaakaan vanhempaan pääse katkeamaan. Vanhemmuussuunnitelmaa voi käyttää joko vanhemmat keskinäisesti tai ammattilaiset, apuna eroauttamistyössä.

● Vanhemmuussuunnitelman löydät osoitteesta: www.kymenlaaksonperhekeskus.fi Vanhemmuussuunnitelman käyttöä pilotoitiin ajalla 10.1.2018-30.6.2018 Kymenlaakson perheoikeudellisissa palveluissa, lastenvalvojan ja sosaaliohjaajan työssä.

Osaamisen vahvistaminen

Perheasioiden sovittelu

Perheasiainsovittelulla tarkoitetaan avioliittolaissa säädettyä sosiaalipalvelua, johon voi hakeutua silloin, kun perheessä syntyy ristiriitoja. Perheasiainsovittelua voidaan antaa silloin, kun puoliset harkitsevat eroa tai ovat jo päättäneet erota. Sovittelua voidaan tarjota myös eron jälkeen syntyvien, esimerkiksi lasten asioihin liittyvien vanhempien erimielisyyksien ratkaisemiseksi. Vanhempien ei tarvitse olla avioliitossa keskenään saadakseen sovittelua perheen asioissa.

Kymenlaakson LAPE -työssä kehitettiin perheasioiden sovittelua, jonka rooli palvelujärjestelmässä on ollut vähäinen. Perheasioiden sovittelu on ollut varsin tuntematon palvelu – sekä asiakkaille että ammattilaisille. Tämä johtuu osin siitä, että sovittelua ei ole määritelty tarkasti työmalliksi ja työtä asiakkaiden kanssa on tehty sovitteluvalla työotteella. Kehittämisen tavoitteena oli mallintaa sovittelun prosessi sekä tehdä sovittelu työmallina tutuksi niin asiakkaille kuin ammattilaisille. Sovittelu nähdään yhtenä tehokkaana interventiona etenkin eronneiden vanhempien yhteisvanhemmuuden suunnittelussa. Kymenlaakson sovittelun prosessina käytetään pohjana Fasper-hankkeessa mallinnettua sovittelun prosessia. Tähän maakunnassamme koulutettiin osajia. Koulutukseen osallistui 12. sovittelijakoulutettavaa. Koulutus koostui 8. koulutuspäivästä. Tarkoituksena on tulevaisuudessa toteuttaa sovittelua monituottajamallilla, jota koordinoitaa sovittelijapankista. Mallin kokeilu alkaa vuoden 2019 alussa.

Kokemusasiantuntijuus kehittämistyössä

Maakunnallinen kehittäjäverkosto tapasi maaliskuun kokouksessaan eron kokemusasiantuntijoita. Kymenlaaksoissa on aktiivista eroneuvotoimintaa ja tämän kautta saimme kehittäjäverkostoon myös kokemuksellista ääntä asiakkailta. Kokemusasiantuntijat antoivat omaa näkökulmaansa eroauttamisen palvelupolun rakentamiseen.

Eroauttamisen jatkokehittäminen TOP 5

1. Mallien juurruttaminen
2. Palveluiden saatavuuden varmistaminen
3. Sähköinen eroauttaminen, työvälineet tutuksi ja käyttöön
4. Moniammatillinen yhteistyö high conflict eroissa
5. Lasten ja nuorten auttaminen erotilanteissa

KOHTAAMISPAIKKATOIMINTA MAHDOLLISTAA VERTAISTUEN JA VAHVISTAA YHTEISÖLLISYYTTÄ

Kehittämistyön tavoitteet

Kohtaamispaikka on osa perhekeskustoimintaa. Se asetuu perheiden arjen ja julkisten lapsi- ja perhepalveluiden välimaastoon. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa perheen hyvinvointia ja voimavaroja lisäämällä vertaistukea, vähentämällä yksinäisyyttä ja ohjaamalla tarvittaessa muun avun ja tuen piiriin. Kynnyksetön kohtaamispaikka lähellä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Kohtaamispaikkatoiminnassa huomioidaan monimuotoisten perheiden tarpeet.

Kymmenlaaksossa tavoitteena on tarjota kohtaamispaikkatoimintaa kaikilla 11:llä perhekeskusalueella. Alueiden kohtaamispaikat verkostoidaan yhdeksi koordinoituksi kokonaisuudeksi, joka täyttää kohtaamispaikkatoiminnan kriteerit. Kohtaamispaikkatoimintaa kehitetään alueverkostoissa ja sitä koordinoi alueen perhekeskuskoordinaattori.

Kehittämistyön tulokset

Kohtaamispaikkatoimintaa on käynnistetty ja kehitetty hankkeen aikana. Uusia kohtaamispaikkoja on avattu Kotkaan ja Haminaan ja lisää on pian tulossa. Kohtaamispaikka on antanut puitteet alueen toimijoiden yhteistyön vahvistumiselle. Järjestöt ja seurakunnat ovat olleet tiivistä mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa toimintaa. On luotu alueen kohtaamispaikkojen verkostoja. Alueiden asukkaita on kutsuttu mukaan kehittämistyöhön. Perhekeskuskoordinaattorit ovat myös koonneet asukkaiden ajatuksia kohtaamispaikkatoiminnasta tehneet asiakasprofilointia. Mm. perhekahvilatoimintaa, perhepuisitotoimintaa, asiantuntijatapaamisia ja monitoimijaista ryhmätoimintaa on syntynyt ja sitä on kehitetty asukkaiden ja toimijoiden yhteisen ideoinnin kautta. Perhekeskuskoordinaattorit ovat olleet mukana kansallisissa kohtaamispaikkatyöpajoissa, jossa on mm. yhdessä laadittu kohtaamispaikkatoiminnan kriteerit. Näitä kriteerejä on käytetty alueverkostoissa kohtaamispaikkatoiminnan kehittämisen tukena.

- Tutustu sähköisen perhekeskuksen kohtaamispaikkojen sivustoihin www.kymenlaaksonperhekeskus.fi Kohtaamispaikoilla on myös omat [facebook](https://www.facebook.com/)-sivut.

Kohtaamispaikkatoiminnan jatkokehittäminen TOP 5

1. Kohtaamispaikkatoiminnan koordinoinnin varmistaminen
2. Asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen
3. Kohtaamispaikkatoiminnan resurssien varmistaminen mm. tilaratkaisut
4. Kohtaamispaikkatoiminnan kriteerien määrittely ja niiden toteutumisen seuranta
5. Seurakunnan ja järjestöjen toiminnan varmistaminen- sopimukset

PERHEKESKUS EHKÄISEE LÄHISUHDEVÄKIVALTA

Kehittämistyön tavoitteet

Perheen piirissä tai muussa lähisuhteessa tapahtuva väkivalta koskettaa kaikkia, jotka elävät sen vaikutuspiirissä. Altistuminen vanhempien tai muiden perheenjäsenten väliselle fyysiselle, seksuaaliselle tai henkiselleväkivallalle ja hyväksikäytölle vaikuttaa vakavasti lapsiin. Varhaisen tunnistamisen ja puuttumisen avulla pystytään vaikuttamaan väkivallan jatkumiseen ja ongelman jatkumiseen ylisukupolisesti.

Hankkeessa kehittämistyön tavoitteiksi määriteltiin, että Kymenlaakson perhekeskuksen työntekijät paremmin tunnistavat väkivallan lähisuhteissa, osaavat ottaa sen puheeksi asiakkaan kanssa ja asiakas osataan ohjata oikean tuen piiriin.

Kehittämistyön tulokset

Kymenlaakson perhekeskuksen lähisuhdeväkivaltatyön verkosto

Verkosto koottiin syksyllä 2017 kehittämään perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyötä osana perhekeskustoimintaa. Verkostoon koottiin toimijoita neuvolatoiminnasta, oppilas- ja opiskeluhuollosta, lapsiperheiden sosiaalityöstä, sosiaalipäivystyksestä, lastensuojelusta sekä kasvatusta ja perheneuvonnasta. Verkostoon kuuluu kolme kokemusasiantuntijaa, Järjestötoimijoista mukana on Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys.

Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön toimintamalli

Toimintamalli on tehty kehittäjäverkoston ja XAMK:n opiskelijoiden yhteistyönä. Toimintamallin tarkoituksena on toimia apuvälineenä perhekeskusten toimijoille lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ja puheeksiottamiseen sekä perheen tukemiseen. Näin varmistetaan, että kaikki työntekijät tuntevat toimintakäytännöt ja toimivat niiden mukaisesti.

Osaamisen vahvistaminen; väkivallan tunnistaminen, puheeksiotto ja puuttuminen

Kehittämistyössä etsittiin keinoja, miten varmistetaan työntekijöiden osaaminen lähisuhdeväkivallan varhaisessa tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa ja puuttumisessa.

Lähisuhdeväkivaltatyön avainhenkilökoulutus 2018-2019

Kymenlaakson perhekeskuksiin koulutetaan lähisuhdeväkivaltatyön avainhenkilöitä, jotka valmistuvat helmikuussa 2019. Avainhenkilöt toimivat koulutuksen jälkeen perhekeskusalueilla asiantuntijoina ja konsultteina väkivallan puheeksiotossa ja asiakkaan ohjaamisessa tuen piiriin. Heitä voi myös pyytää työpariksi asiakastapaamisiin. Kouluttajana ja konsulttina toimii Viola- väkivallasta vapaaksi ry, joka on ollut rakentamassa toimintamallia Etelä-Savon väkivaltayöhön.

Koulutuksen sisältö (4 koulutuspäivää):

- Varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisevä työskentely
- Kokemuksellisuus osana kehittämistyötä
- Puheeksiotto ja työskentely lähisuhdeväkivaltatyössä
- Palvelupolkurakenne lähisuhdeväkivaltatyössä ja verkostoyhteistyö

Koulutukseen osallistujat esittelevät työnsä tuloksia alueellisessa väkivaltatyön seminaarissa helmikuussa 2019

Ota väkivalta puheeksi-dialoginen työpaja perhekeskustoimijoille

Työpajojen tarkoituksena on vahvistaa työntekijää väkivaltaa kokeneen kohtaamisessa. Ensimmäinen puolen päivän mittainen työpaja on suunniteltu keväälle 2019.

Työpajan teemat ovat:

- Väkivalta ilmiönä
- Kokemuksellisuus- kokemusasiantuntijan ääni väkivallasta, kohtaamisista ja puheeksiotosta
- Sisäinen dialogi- omien tunteiden tunnistaminen
- Arvostava kohtaaminen ja puheeksiotto
- Väkivaltatyön toimintamalli Kymenlaaksossa

Maakunnallista väkivaltatyötä lapsen tukemisen osalta vahvistaa Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys, joka kehittää valtakunnallisessa hankkeessa työkaluja lapsen ja nuoren turvallisuuden puhekeskusteluun (Turva10). Ne ovat nyt pilotoinnissa ja tulevat käyttöön ja levitykseen syksyllä 2019.

Kokemusasiantuntijuus kehittämistyössä

Kokemusasiantuntijoiden panos verkostossa on ollut merkittävä. Se on syventänyt verkostossa käytävää dialogia ja kokemusasiantuntijoiden kautta on tunnistettu mm. kohtaamiseen ja palvelupolun sirpaleisuuteen liittyviä kehittämishaasteita sekä opittu yhteiskehittämistä. Jatkossa toivotaan kokemusasiantuntijoiden olevan pysyvästi mukana verkostossa ja puhekeskustelukoulutuksissa.

• Tutustu sähköisen perhekeskuksen Ota väkivalta puhekeskus sivuston www.kymenlaaksonperhekeskus.fi Kynnystä asiakkaan yhteydenottoon madaltaa Pyydä apua-palvelu.

• Väkivaltatyön toimintamalli, avainhenkilömalli ja myös muuta kehittäjäryhmän tuottamaa materiaalia löytyy hankkeen päätyttyä sähköisen perhekeskuksen www.kymenlaaksonperhekeskus.fi ammattilaissivustolta.

PERHEKESKUS HUOMIOI MONIKULTTUURISIA PERHEITÄ

Kehittämistyön tavoitteet

Kaikilla lapsilla ja perheillä on oikeus saada yhdenvertaisesti palveluja. Perhekeskuksen työntekijät tunnistavat ja ottavat tietoisesti huomioon perheiden moninaisuuden ja monimuotoisuuden sekä erilaiset tarpeet. Tavoitteena on yhteinen kotouttaminen; maahanmuuttajataustaiset asiakkaat ovat luonteva osa peruspalveluiden erilaisia asiakasryhmiä. On tärkeää tunnistaa maahanmuuttoon ja perheiden kotoutumisprosessiin liittyvät tekijät.

Kymenlaaksossa kehittämistyön tavoitteena oli, että maahanmuuttajalasten, nuorten ja heidän perheidensä tarpeet on huomioitu perhekeskusmallia kehitettäessä. Kotoutumista on tehostettu monitoimijaisen yhteistyön keinoin ja luotu käytäntöjä, joilla maahanmuuttajien osallisuutta lisätään palvelujen kehittämisessä.

Kehittämistyön tulokset

Yhteiskehittämistä ja mielenterveyden tukea

Kehittäjäryhmä arvioi kehittämistarpeita ja totesi, että kehittämistyö on hyvä käynnistää vahvistamalla yhteistä

Lähisuhteiden väkivallan ehkäisytöiden jatkokehittämishaasteet TOP 5

1. Väkivaltatyön yhteisten maakunnallisten rakenteiden luominen
2. Väkivaltatyön mallin juurruttaminen perhekeskustoimintaan
3. Avainhenkilömallin kehittäminen ja juurruttaminen perhekeskustoimintaan
4. Puhekeskustelun vahvistaminen
5. Lapsen tukeminen

Kotouttamisvaiheen tuki

Kehittäjäryhmässä todettiin tärkeäksi kuvata kotouttamisvaiheen asiakastarpeita ja yhteistyötä. Todettiin, että perheen kokonaisvaltainen tukeminen kotouttamisvaiheessa vaatii moniammatillista yhteistyötä ja tiedon kulun varmistamista. "Yhteinen kotouttaminen" vaatii verkostotyön vahvistamista ja monialaisen arvioinnin käytäntöjen juurruttamista toimintaan.

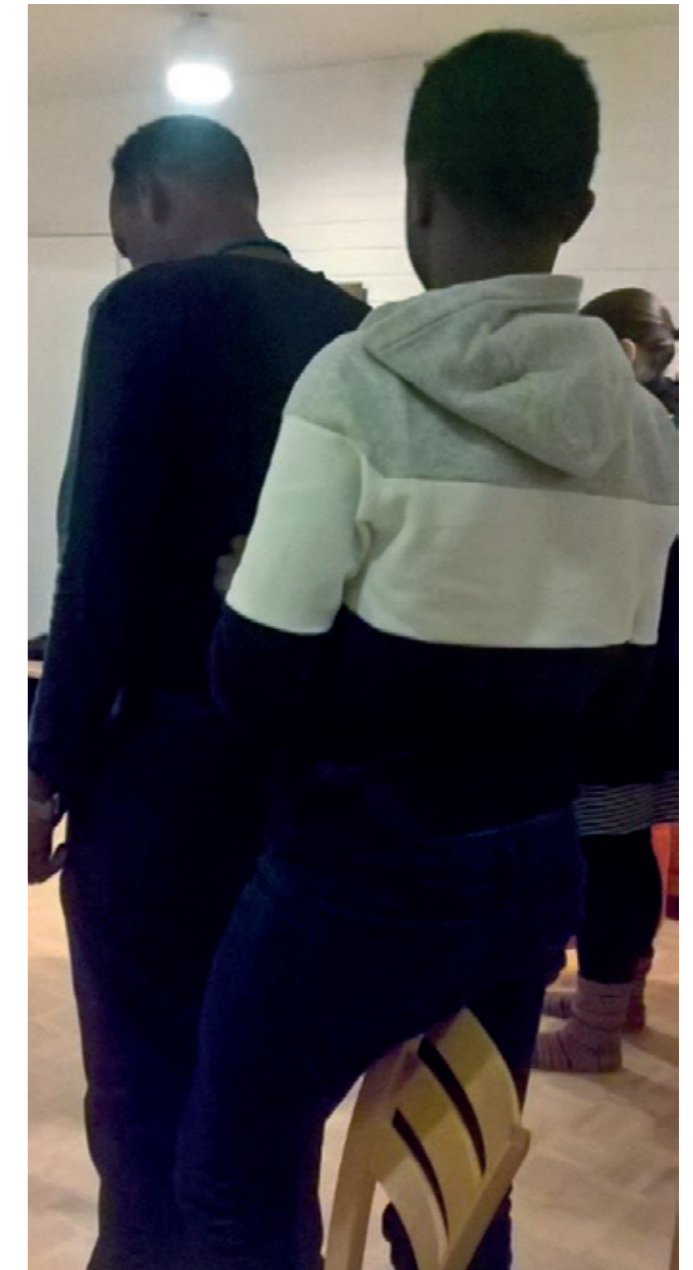
• Kuvaus kotouttamisvaiheen tuesta ja muuta kehittämistyöhön liittyvää materiaalia on nähtävissä hankkeen päätyttyä ammattilaissivustolla www.kymenlaaksonperhekeskus.fi

• Tutustu sähköisen perhekeskuksen maahanmuuttajajärjestö sivuston www.kymenlaaksonperhekeskus.fi

Maahanmuuttajaperheiden tuen jatkokehittämishaasteet TOP 5

1. Kotouttamisvaiheen yhteistyön vahvistaminen edelleen
2. Tiedon kulun parantaminen toimijoiden välillä
3. Yhteisen arviointiprosessin selkiyttäminen
4. Maahanmuuttajaperheiden osallisuuden vahvistaminen osana kohtaamispaikka-toimintaa
5. Palveluohjaus omalla kielellä; tulkin käyttö, sähköinen perhekeskus

INTEGRATIIVISET TOIMINTAMALLIT PERHEKESKUSTOIMINNASSA

Perhekeskustoimintamallissa lapset ja vanhemmat saavat tarpeidensa mukaista apua aikaisempaa nopeammin, kohdennetummin ja koordinoitummin. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii yhteisiä sektorirajat ylittäviä toimintamalleja. Hankkeen toimesta käynnistettiin perus- ja erityistason toimintamallien rakentamista. Toimintamallit vaativat jatkotyöstämistä ja ennen juurruttamistoimia ratkaisuja mm. palveluohjauksen ja monialaisten tiimien rakenteen ja toiminnan sekä erityistason konsultaatioiden ja jalkautuvien palveluiden osalta.

Monialaisen arvioinnin malli

Monialaisen arvioinnin mallia on Kymenlaaksossa rakentunut osana kansallista kehittäjäryhmyöskentelyä, sekä omissa monialaisissa työpajoissa syksystä 2018 alkaen. Suunniteltu malli rakentuu niin, että lapsen ja perheen ympärille kootaan verkosto, joka yhdessä perheen kanssa suunnittelee palvelukokonaisuuden. Se työntekijä, jolla huoli herää, voi pyytää tueksi verkoston. Perhekeskuksessa toimii monialainen tiimi, josta saa apua palvelutarpeen arviointiin. Perhekeskuksessa on myös keskitetty palvelutarpeen arvioinnin alkutiimi, joka vastaanottaa lastensuojeluilmoitukset ja huolen ilmaukset (LsL, ShL). Lapselle ja

perheelle nimetään oma työntekijä. Jokaisella perhepalveluiden työntekijällä on universaali vastuu olla perheen oma työntekijä. Jos huoli kasvaa, oma työntekijä valitaan verkostossa palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Malli vaatii jatkotyöstämistä ja juurruttamista.

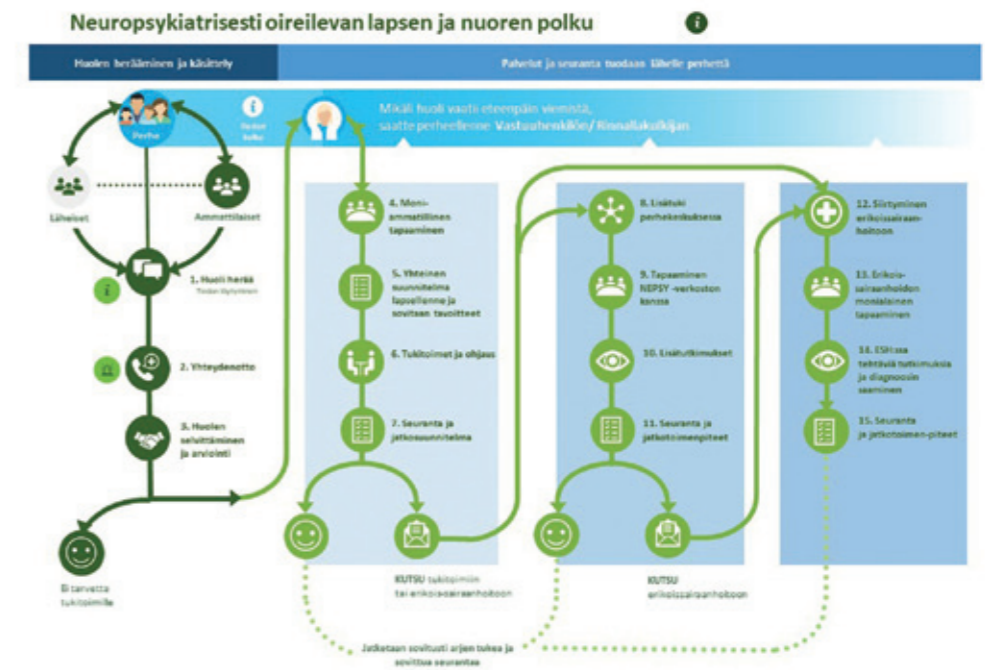
Neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen tuen polku

Lape-Kymenlaakson havaittiin tarve kuvata neuropsykiatrisen lapsen hoitopolku asiakaslähtöisestä näkökulmasta käsin ja yhdistää moniammatilliset toimijat mukaan prosessikuvaan. Ammattilaisten työn selkeyttämiseksi on myös tarpeellista yhdistää asiakkaan palvelut selkeäksi kokonaisuudeksi, jossa ammattilaisten roolit ja tehtävät selkeytetään ja uusia toimintamalleja nostetaan esiin päällekkäisen työn poistamiseksi. Samanaikaisesti suunnitteilla oli Carean Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen oireiden ja häiriöiden hoitomallin päivitys. Hoitomallin päivitystarve lähti ADHD Käypä hoito suositukseen tulleista uusista ehdotuksista, jotka koskevat ensisijaisesti perustasolla ja perus- ja erityistason yhteistyönä toteutuvaa lasten/ nuorten / perheiden tukea. Sovittiin, että alueellinen / maakunnallinen hoitomalli päivitetään

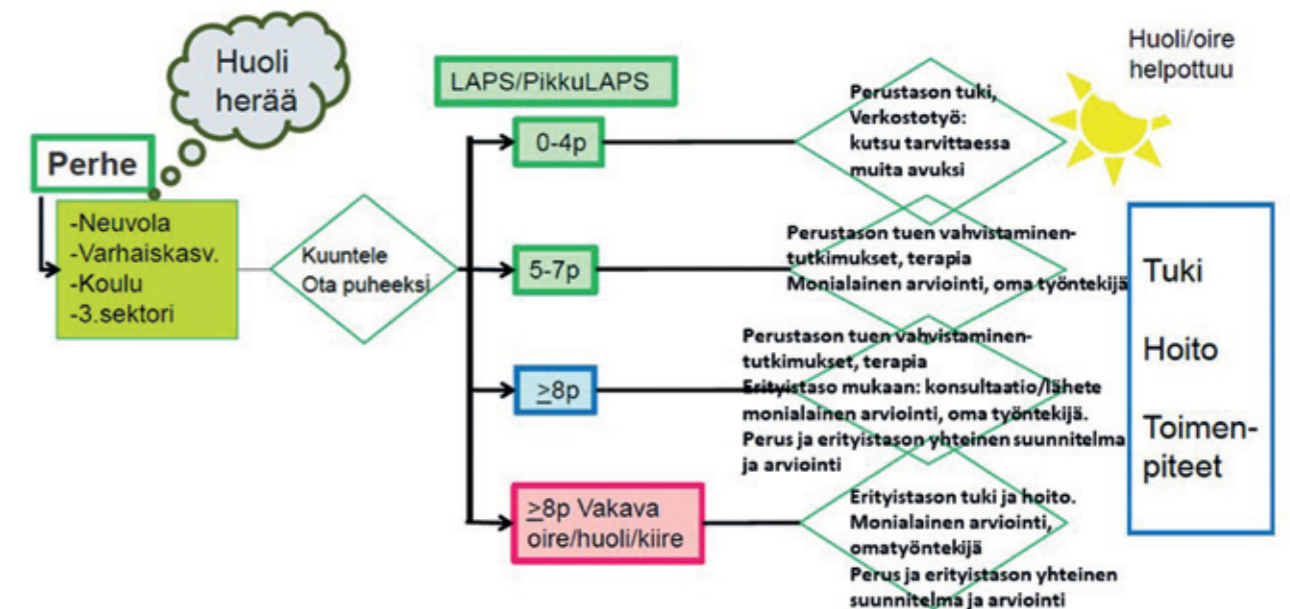
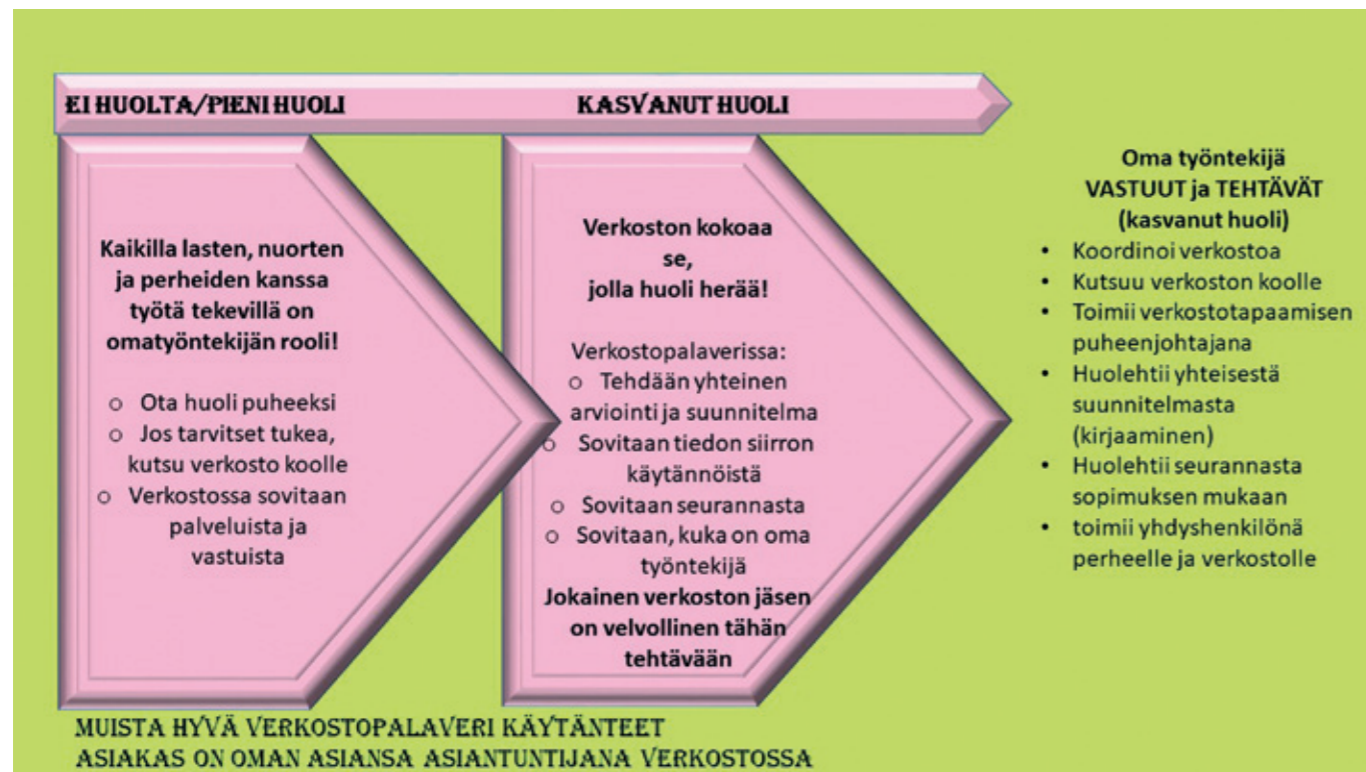
niin, että päivityksen painopiste on avohoidon päivityksessä. Prosessityöskentelyn toteutti NHG (Nordic Healthcare Group) kolmessa monialaisessa työpajassa. Ennen työpajaprosessia NHG teki asiakashaastatteluja prosessityöskentelyn pohjaksi. Prosessissa tunnistettiin jatkokehittämisen haasteet ja tehtiin kehittämistyön tiekarttaa. Malli vaatii jatkotyöstämistä ja juurruttamista, joka jatkuu keväällä 2018.

Lapsen mielenterveyden tuen polku

Lapsen mielenterveyden tuen polun rakentaminen käynnistyi omassa monialaisissa työpajassa syksyllä 2018. Ryhmä kokosi tuen polun käyttäen kriteerinä valtakunnallisesti terveydenhuollossa käytössä olevaa lapsen psykososiaalista kehitystä ja terveyttä kartoittava menetelmä (LAPS ja Pikku-LAPS). Ryhmä kokosi tuen, hoidon ja

toimenpiteet muodot ja tukitoimet huolen heräämisen vaiheesta siihen, kun huoli lapsesta on jo vakava: Mallin jatkotyöstäminen ja juurruttaminen jatkuu. Vauvapo-

lun- vauvan varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen monialaisen mallin rakentaminen on myös käynnistynyt ja jatkuu keväällä 2019.

Nuorten sote-palveluiden kehittäminen

Nuorten palvelukokonaisuuden tulevaisuutta työstettiin kahden ryhmän kanssa asiakastarvenäkökulmasta käsin. Toinen ryhmä määritteli nuorten sote asiakastarpeita ja haki yhteistä ymmärrystä, miten asiakastarpeeseen parhaalla mahdollisella tavalla vastattaisiin.

Toinen ryhmä ajatteli yhdessä nuorten mielenterveyden varhaisen tuen kokonaisuutta ja pohti, millaisella parhaalla mahdollisella toimintamallilla tukea annettaisiin. Molemmista tapaamisista ryhmän jäsenet tuottivat ajatuksen, että sote kokonaisuudessa on tärkeää nähdä nuoret omana asiakasryhmänä. Ryhmissä otettiin kantaa myös siihen, että nuorten varhaisen tuen palvelut tulisi olla organisoituna omaan kokonaisuuteen tai ainakin vahvaan toimintamalliin/prosessiin, jota johdetaan kokonaisuutena.

Psykososiaalinen tuki oppilaitoksissa

Psykososiaalisen tuen työpajatyöskentelyn tarkoituksena oli pohtia sivistys- ja sotetoiminnan sillanrakennustyötä tulevaa maakuntauudistusta silmällä pitäen. Ryhmä rakensi yhteistä maakunnallista ymmärrystä koulun psykososiaalisen tuen kokonaisuudesta, sen ohjauksesta ja maakunnallisesta yhteistyöstä. Koulun psykososiaalisen tuen kokonaisuuden osalta on vielä tehtävää. Toimivia sivistyksen ja soten yhteisen asiakkuuden prosesseja tulee rakentaa vieläkin tiiviimmin ja yhteistä työtä tulee ohjata myös strategisesti. Yhteisenä Lape-ajatuksena on; Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa.

- Toimintamallit ja muuta kehittämistyöhön liittyvää materiaalia on nähtävissä hankkeen päätyttyä ammattilaisosiossa www.kymenlaaksonperhekeskus.fi

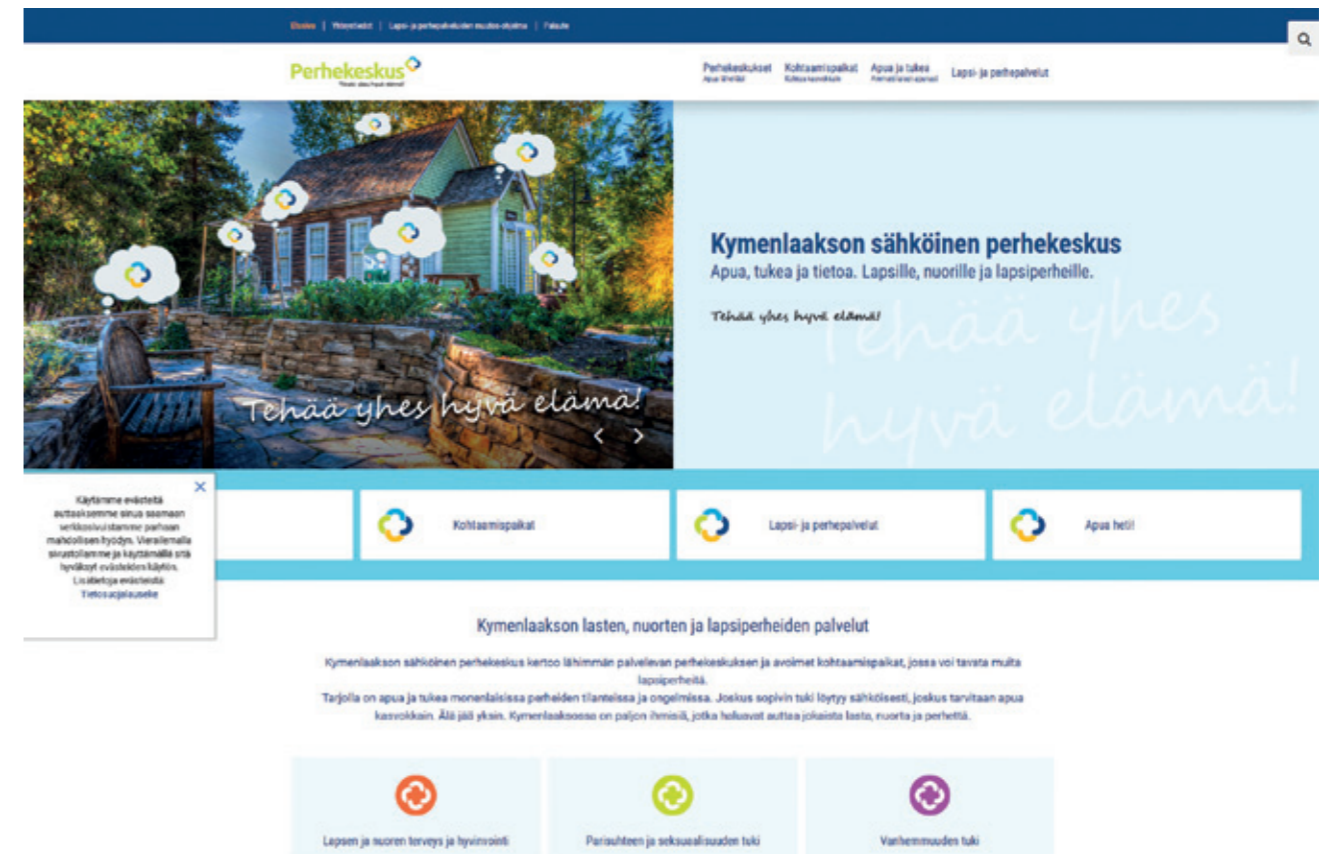
Integratiivisten toimintamallien kehittäminen perhekeskustoiminnassa TOP 5

1. Hankkeessa käynnistettyjen mallien jatkokehittäminen ja juurruttaminen
2. Asiakasnäkökulman vahvistaminen
3. Osaamisen vahvistaminen
4. Yhteistyön vahvistaminen- yhteinen arviointi ja suunnitelma
5. Sähköiset palvelut ja tiedon löytyminen

SÄHKÖINEN PERHEKESKUS

Sähköisten palvelujen kehittäminen on yksi hankkeen tavoitteista. Myös valtakunnallisesti kehitetään lasten, nuorten ja perheiden digitaalisia palveluita. Tulevaisuudessa meillä on valtakunnallinen sähköinen perhekeskus. Sen toteutuminen on kuitenkin vielä kaukana. Kymenlaakson nykyiset sähköiset palvelut ovat sirpaleisia, usein organisaatio- ja palvelulähtöisiä. Siksi Kymenlaaksossa päätettiin rakentaa maakuntaan oma sähköinen perhekeskus eli verkkosivusto, joka kokoaa kaikki Kymenlaakson lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteen.

Kymenlaakson sähköisen perhekeskuksen lähtökohtana on ollut lasten, nuorten ja perheiden palveluiden perhekeskusmalli, ja sähköinen perhekeskus on osa tätä lapsiystävällistä ja asiakaslähtöistä palvelua. Tämä tarkoittaa sitä, että sähköinen perhekeskus ei voi olla pelkkä palveluiden luettelo, vaan se on itsessään palvelumuoto. Kymenlaakson sähköinen perhekeskus antaa matalan kynnyksen apua ja tukea lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Kymenlaakson sähköisessä perhekeskuksessa 1) annetaan tietoa teemoittain 2) kerrotaan perhekeskusten toiminnasta ja sijainnista 3) kerrotaan kohtaamispaikkojen toiminnasta ja sijainnista 4) ohjataan oikeaan palveluun 5) tarjotaan tietoa maakunnan palveluista niin julkisen puolen palveluista kuin ns. kolmannen sektorin (järjestöt, yhdistykset, seurakunnat) palveluista ja 6) annetaan tietoa valtakunnallisista sähköisistä ja muista palveluista. Kymenlaakson sähköisessä perhekeskuksessa rakennetaan ohjaa perhekeskuksen kansallisesti määritelty sisältö: "mitä perhekeskus tekee?".

Sisällössä on painotettu seuraavia teemoja:

- Lapsen ja nuoren terveys ja hyvinvointi
- Vanhemmuuden tuki
- Tasapainoinen ja mukava arki
- Parisuhteen ja seksuaalisuuden tukeminen
- Maahanmuuttajaperheet
- Sovinnollinen ero ja erovanhemmuus
- Apua perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan
- Kriisin kohdatessa

Lisäksi omaksi aiheeksi nostettiin *nuoret*, joille tehtiin oma ja heille itselleen suunnattu osio.

Kymenlaakson sähköisen perhekeskuksen varsinainen suunnittelu ja sisällöntuotanto aloitettiin keväällä 2018. Kymenlaakson sähköistä perhekeskusta tehtiin muuttuvassa tilanteessa, jossa epävarmuutta loivat sote- ja maakuntauudistus sekä Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden siirtyminen uuteen kuntayhtymään (Kymsote). Myös perhekeskusten ja kohtaamispaikkojen osalta sivustoa tehtiin jatkuvasti muuttuvassa ja kehittyvässä vaiheessa.

Kymenlaakson sähköisessä perhekeskuksessa on paljon haasteita ja tarvetta jatkokehittämiselle, mutta sähköinen perhekeskus antaa myös valtavasti mahdollisuuksia. Se on aihepiireiltään haastavan laaja: kaikki lapsen, nuoren ja perheen elämän alueet. Kehitettäviä sisältöjä olisivat muun muassa nuorten sivut palvelukarttoineen, erityistilanteet (esimerkiksi lapsen tai vanhemman sairastuminen ja koko perheen tuki, mielenterveysongelmat ja koko perheen tuki, sisarusuhteet, isovanhemmuus). Sivusto

on suunniteltu kehittyväksi, jolloin on mahdollista lisätä aihepiireihin tietoa sekä henkilökohtaisia kokemuksia tarinoin ja videoin.

Käyttäjät ovat arvioineet sivustoa. Nuoret ovat antaneet palautetta ja XAMK:n opiskelijan tekemässä opinäytetyössäopinnäytetyötä, jossa vanhemmat arvioivat sivuston käyttöä ja sisältöä. Sivustoa kehitetään asiakaspalautteen perustella.

Sähköinen perhekeskus on hyvä alusta kehittää erilaisia sähköisiä palveluja tilanteessa, kun maakunnallinen sote-kuntayhtymä aloittaa ja sote- ja maakuntavalmistelu etenee. LAPE-Kymenlaakson loppuessa tärkeänä haasteena on tiedottaa sivustosta laajasti ja tavoittaa kymenlaakso-laiset lapsiperheet. Kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvät vastuut täytyy sopia ja selkiyttää.

Pyydä apua-nappi on sähköinen matalan kynnyksen avunpyyntökanava. LAPE-Kymenlaakso on valmistellut Pyydä apua -palvelun käyttöönottoa osana perhekeskuksen sähköisten palveluiden kehittämistyötä. Palvelun tuottaa Kymsoten lasten, nuorten ja perheiden varhaisen tuen palvelut. Pyydä apua -nappi on esillä sähköisen perhekeskuksen sivustolla ja se on näkyvillä jatkuvasti sivustoa selatessa. Pyydä apua-palvelu on mahdollista ottaa käyttöön vuoden 2019 alkupuolella. Silloin se voidaan liittää Kymsoten e-asioinnin alustalle. Asiakkaan pyydä apua! -viesti ohjautuu vastaajaringille suojatulla E-asioinnin ammattilaisalustalla. Kysymyksiin vastaa maakuntaan nimetty vastaajarinki, joka tarvittaessa konsultoi muita asi-

PYYDÄ APUA-SÄHKÖINEN YHTEYDENOTTOKANAVA

- Kysymys voi olla mikä tahansa, omaan tilanteeseesi tai perheenjäsenen, ystävän tai muun läheisen avun tai tuen tarpeeseen.
- Kymenlaakson perhekeskuksen työntekijät vastaavat kysymykseesi tai avunpyyntösi viimeistään kolmen arkipäivän kuluessa.
- Kysymyksesi käsitellään luottamuksellisesti.

antuntijoita. Käyttöönotto vaatii toimintamallin viimeistelyn, vastaajaringin kokoamisen ja kouluttaminen sekä vastuutahon määrittely.

Onks tää normaalia- huolitesti ja chat verkossa

Kouvolassa pilotoitiin lapsille ja nuorille tarkoitettua Onks tää normaalia?-palvelua. Tarkoituksena on tarjota lapsille ja nuorille matalan kynnyksen palvelua nimettömästi heille tyypillisessä toimintaympäristössä. Yhteyttä voi ottaa monenlaisissa tilanteissa: jos elämässä on huolia, eikä tiedä kenen kanssa niistä voisi jutella, tai haluaa jutella niistä anonyyminä. Lapsi tai nuori voi täyttää verkossa huolitestin, josta hän saa palautteen. Halutessaan hän voi jutella tilanteestaan chatissa luotettavan kouvolalaisen aikuisen kanssa chatin aukioloaikoina. Chatissa nuorille vastaavat Kouvolan kaupungin palveluksessa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt, erityisopettajat ja nuorisotyöntekijät. Palvelu käynnistyi maaliskuussa ja lokakuun 2018 alkuun mennessä 1709 nuorta oli testannut omaa huoltaan, 860 oli saanut apua sisällöstä huolitestin perusteella ja 180 nuorta oli saanut apua ja palveluneuvontaa chatissa. Käyttäjät ja chatissa toimineet ammattilaiset olivat pääosin tyytyväisiä palveluun. Kehittämiskohteiksi nousivat chatin aukioloaikojen lisääminen, palvelun markkinointi ja vastaajien perehdytysperhehdytys ja tuki.

- Sähköinen perhekeskus avataan 10.12.2018 osoitteessa www.kymenlaaksonperhekeskus.fi. Se linkitetään Kymsoten ja kuntien verkkosivuille.

*”Miten puhua niin,
että toiselle syntyy halu kuunnella.
Miten kuunnella niin,
että toiselle syntyy halu puhua.”*

W. Isaacs, 2001

LUO LUOTTAMUSTA, SUOJELE LASTA

Palvelulupausluonnos 12.6.2018:

*” Kokoamme yhteen sinun
ja tilanteesi kannalta tärkeät
ihmiset löytääksemme yhdessä
ratkaisuja”*

Luo luottamusta- suojele lasta-verkkovalmennus auttaa rakentamaan uudenlaista toimintakulttuuria. Valmennus ohjaa lasten ja nuorten ja perheiden kanssa työskenteleviä

- luottamuksen rakentamiseen
- puheeksiottoon ja kunnioittavaan kohtaamiseen
- yhteistyön vahvistamiseen
- kokonaisuuksien johtamiseen

Verkkovalmennus pitää sisällään materiaalia varhaisen, avoimeen yhteistoiminnan asioista. Jos sinun työyhteisössäsi tarvitaan vahvistusta näihin teemoihin, käy kurkistamassa, miten valmennus voi auttaa sinua tai työyhteisöäsi kehittämistyössä. Verkkokoulutusta voi hyödyntää myös kehittämistyössä, monialaisissa verkostoissa, tiimeissä tai muissa yhteistyöryhmissä. Valmennuksen tarkoituksena on saattaa ammattilaisia dialogien äärelle, miten minä toimin?

- Käy tutustumassa verkkovalmennukseen:
<https://verkkokoulut.thl.fi/web/suojele-lasta>

Kokeilua verkkovalmennuksen avulla

Esimerkki hyvän verkostopalaverin mallintamisen -prosessista

Kymenlaaksossa pilotoitiin Luo luottamusta – Suojele lasta verkkovalmennuksen tukemana hyvän verkostopalaverin mallintamista. Yhdistimme pilotissa verkkovalmennusoppimista ja dialogista työtapa yhteisen työn ja yhteisen ymmärryksen vahvistamiseksi ja moniammatillisen työtavan edistämiseksi.

Tarjosimme Kotkan perhepalveluiden henkilöstölle mahdollisuuden käydä luo luottamusta- suojele lasta verkkovalmennusta dialogiosaajien tukemana. Prosessi rakentui siten, että Kotkan perhepalveluiden henkilöstölle toteutettiin 12 saman sisältöistä dialogia. Jokainen työntekijä osallistui yhteen dialogiin. Dialogissa osallistujat määrittivät hyvän verkostopalaverin elementtejä. Jokaisessa dialogissa oli mukana vastuu esimieskuulemassa dialogin kulkua ja kirjaamassa tärkeimpiä nostoja keskustelusta. Dialogin jälkeen esimiehet kokosivat tärkeimmät ryhmän nostot.

Työntekijädialogissa moniammatilliset työryhmät pohivat hyvän verkostopalaverin sisältöä ja siihen vaikuttavia asioita bonon hatut -menetelmän avulla. Dialogin kautta rakentui toimijoiden yhteistä ymmärrystä hyvästä verkostopalaverista ja siihen liittyvästä yhteisestä työstä, yhteisestä asiakkuudesta ja etenkin toimivista verkostopalaverista.

Työntekijädialogien jälkeen toteutettiin esimiesdialogi. Esimiesdialogissa koottiin työntekijädialogeista nousseita sisältöelementtejä hyvään verkostopalaveriin. Tämän lisäksi esimiehet nostivat esiin kokemuksiaan dialogeista. Dialogien kuuntelut koettiin esimiesten kesken erinomaiseksi tavaksi tuoda esille käytännön työntekijöiden haasteita yhteisen työn näkökulmasta sekä myös nosti esiin osaamisen vahvistamisen tarpeita. Työtapa sai kiitos tästä. Esimiesten kehittämisedialogissa ehdotettiin, että ”palvelulupaus”, joka hyvästä verkostopalaverista annetaan, tulisi olemaan opas (ja sen juurruttaminen) hyvän verkostopalaverin toteuttamisesta ja tämän rakentaminen toteutettaisiin maakunnallisesti. Prosessin myötä vahvistimme yhteisen työn tekemistä, kohtaamisia ja ammattilaisten keskinäisen luottamuksen rakentamista.

PERHEKESKUSKEHITTÄMISEN ARVIOINTIA – ARVIOINTIDIALOGIN YHTEENVETO

Valtakunnallista lape hanketta arvioidaan kansallisesti Owl Groupin toimesta. LAPE-Kymenlaakson arvioinnin on toteuttanut Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom. Osana arviointia toteutettiin monialaiset arviointidialogit jossa Kymenlaakson alueen kehittäjäryhmissä mukana olleet työntekijät, järjestötoimijat ja kehittäjäasiakkaat arvioivat perhekeskuskehittämistä

Dialogissa tuli esille, että perhekeskuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat palvelut ovat Kymenlaaksossa LAPE-hankkeen aikana selkiytyneet, vaikka käytäntöön vieminen on vielä kesken ja perhekeskuksessa olevien palvelujen sisältö tarkentuu edelleen. Maakunnalliseksi malliksi muotoutuminen vaatii edelleen työtä ja maakun-

nallista päätöksen tekoa asiasta. Vaikka paljon edettiin perhekeskusmallin rakentamisessa, niin koko Kymenlaaksossa yhteneväisesti toimiva perhekeskusrakente on vielä kesken. LAPE-Kymenlaakso vei toimintakulttuurin muutosta hyvällä tavalla eteenpäin, vaikka tämä muutos onkin hidasta ja edelleen jatkuva. Verkostomainen työote kehittyi hankkeen aikana, verkostossa toimiminen sai rakenteen perhekeskuksesta ja yhteistyö toimijoiden välillä tiivistyi. Kolmas sektori ja seurakunnat otettiin hyvin mukaan perhekeskustoimintamallin kehittämiseen. Yhteistyö kolmannen sektorin ja seurakunnan kanssa lisääntyi ja vahvistui konkreettisen kehittämistyön kautta ja siihen tuli enemmän suunnitelmallisuutta. Kokonaisvaltaista järjestöyhteistyön koordinoitua kaivataan vielä jatkuvuuden tueksi. Tulevaisuudessa on vielä tarpeen myös tietoperustan kerääminen valittujen linjausten tueksi, jotta voidaan tehdä ratkaisuja asiakasnäkökulmasta.

Asiakasosallisuus perhekeskustoimintamallin kehittämistyössä koettiin merkitykselliseksi. Kehittämistyöhön saatiin kokemusasiantuntijoita hyvin mukaan ja uuden-

lainen tekemisen tapa alkoi tämän myötä näkyä. Asukas- ja asiakasverkostojen työ oli hedelmällistä kehittämisen kannalta ja saatiin paljon hyvää palautetta niihin osallistuneilta. Asiakasraatien ja ammattilaisten toiminnassa koetaan kuitenkin olevan vielä yhteen sovittamisen tarvetta. Asiakasosallisuuden toivotaan vahvistuvan edelleen ja laajentuvan joka alueelle Kymenlaaksossa.

Erityispalveluiden jalkautumisessa ja konsultaation prosessien rakentamisessa päästiin alkuun, mutta työ on vielä kesken. Juurruttaminen tulee jatkumaan hankkeen jälkeen ja Kymsoten organisaation rakentuminen vaikuttaa myös osaltaan tähän.

Perhekeskuksen palvelujen koordinoinnista ja vastuutahtoista sopiminen käynnistyi ja prosesseja avattiin. Yhteinen tahtotila on ollut vahva, mutta työtä jää vielä runsaasti hankkeen jälkeiseen jatkokehittämiseen.

Perhekeskuksen sisällä kehitettävissä kokonaisuuksissa

PERHEKESKUSTOIMINNAN JUURRUTTAMINEN KYMENLAAKSOSSA JA KANSALLINEN JUURRUTTAMISEN TUKI

LAPE-Kymenlaakson tuella maakunnallisen perhekeskustoimintamallin rakentuminen on käynnistynyt johtamisen ja koordinaation, asemoinnin sekä toiminnan sisällön kehittämisen osalta. Verkostotyötä on mallinnettu ja käynnistetty perhekeskusalueilla. Kohtaamispaikkatoiminta on käynnistynyt ja kehittynyt alueilla. Kehittäminen on kuitenkin vasta alussa ja vaatii juurruttamisen tukea. Valtakunnallista Lapen juurruttamisen tukea on tarjolla. Muutosagenttityö jatkuu vuonna 2019 ja keskittyy varsinkin kuntien ja Kymsoten yhdyspintatyöhön sekä sote- ja maakuntavalmisteluun. THL ja ministeriöt tukevat kehittämistä. Maakunnissa järjestetään johdon LAPE-akatemit, jossa sivistys- ja sote toimen johtoa sekä päättäjiä valmennetaan lasten, nuorten ja perheiden kokonaisuuden johtamiseen. Kansallinen perhekeskustyöpajatyöskentely jatkuu. Kansallisella tasolla kehitetään myös monialaista arviointia sekä mallinnetaan perhetyön porrastusta. Lapsiperheiden sosiaalityön kehittämiseen annetaan myös kansallista tukea. Valtakunnallinen lapsistrategiatyö jatkuu.

edettiin Kymenlaakson Lape-hankkeessa monella tapaa. Tietoa vanhemmuuden ja parisuhteen tuen toimijoista sekä käytetyistä menetelmistä ja malleista koottiin ja niistä rakennettiin palvelutarjotin. Palveluvalikossa löydettiin kehittämisen tarpeita ja katvealueita. Perhekeskustoimintamalli verkostoi perhe- ja lähisuhdeväkivalta- ja hankkeessa rakennettiin perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen malli. Eroauttamisen palveluohjausta edistettiin ja toteutettiin eroauttamisen palvelutarjotin. Maahanmuuttajien erityistarpeita on opeteltu huomioimaan perhekeskustoimintamallissa paremmin, mutta maahanmuuttajien osallisuuden vahvistaminen perhekeskuspalveluiden kehittämisessä jää tulevaisuuden työksi.

● Arviointiraportti kokonaisuudessaan on nähtävissä hankkeen päätyttyä www.kymenlaaksonperhekeskus.fi ammattilaisosiossa

Perhekeskustoimintamallin jatko vaatii Kymenlaaksossa päätöksentekoa johtamisen rakenteista ja tilaratkaisusta sekä resursointia koordinoitiin ja kehittämiseen. Juurruttamissuunnitelmaa on tehty yhdessä maakunnallisen LAPE-ohjausryhmän ja sote-LAPE johtoryhmän kanssa. Johdon työpajoissa rakennetaan tiekarttaa siitä, miten palveluita yhteensovitetaan ja johdetaan Kymenlaaksossa. Perhekeskuksen jatkokehittämiseen sekä mallin että sisällön kehittämisen osalta on valittu Kymsoten vastuhenkilöt. Perhekeskustoimintaa on arvioitava ja arviointi on liitettävä osaksi lasten hyvinvointisuunnitelmaa

LAPE- KYMENLAAKSON PERHEKESKUSKEHITTÄMISEEN LIITTYVÄT KOULUTUKSET JA TAPAHTUMAT:

- Hankkeen Kick off- tilaisuus 31.3.2017.
- Lastensuojelun kesäpäivät perhekeskustyöpaja 6.–7.6.2017.
- Perhekeskuspäivä 17.12.2017
- Kotkan Länsi-Kotkan kohtaamispaikan avajaiset 4.2.2018
- Ihmeelliset vuodet- vanhempainryhmän-ohjaajakoulutus 12.–14.2.2018
- Eroinfot ammattilaisille Kouvolassa 21.2.2018 Kotkassa 12.4.2018 sekä Haminassa 3.5.2018.
- Seksuaalisuuden tukeminen parisuhteessa 14.3.2018
- Sovittelukoulutus- perheasian sovittelijan perusopinnot 22.3.2018 – 14.9.2018
- Luo luottamusta, suojele lasta verkkokoulutukset ja työyhteisödialogit käynnistyivät maaliskuussa 2018
- Maahanmuuttajaperheiden kanssa työskentelevien yhteiskehittämispäivä 9.4.2018
- Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön työpajat -Viola ry huhti-toukokuu 2018
- Luo-luottamusta Puimala 14.5.2018
- Huhtihulinat- Haminan lapsiperheiden kanssa työskentelevät tahot tapaavat lapsiperheitä 26.4.2018
- Kohtaa ja tue- maahanmuuttajien mielenterveyden tueksi-koulutus 21.5. ja 29.5.2018
- Perhekeskuskehittämisen dialoginen arviointipaja 24.9.2018
- Nuoren seksuaalisuuden tukeminen koulutukset ammattilaisille ja vanhemmille 21.9.2018
- Väkivaltatyön avainhenkilökoulutus lokakuu 2018 -helmikuu 2019
- Perhekeskusilta järjestötoimijoille 18.10.2018
- Ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmentajakoulutus lokakuu 2018 –
- Dialogiset työpajat (2) Etelä-Kymenlaakson perhekeskuksen alueverkostoissa työskenteleville 7.11. ja 22.11.2018
- Johdon työpajat marras-joulukuu 2018
- Kotkansaaren kohtaamispaikan avajaiset 26.11.2018
- Loppuseminaari 10.12.2018

Tämän lisäksi runsaasti uutta ryhmätoimintaa ja tapahtumia alueen kohtaamispaikoissa.

LAPE-KÄRKIHANKKEEN JULKAISUJA -MATALAN KYNNYKSEN KEHITTÄMISKOKONAISUUS

Julkaisut ovat luettavissa THL:n sivuilla:
<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankeet/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape-/lapessa-julkaistua>

Lapsille ja nuorille hyvä sote - LAPE-teesit sote-palveluiden valmistelun tueksi
Päivi Kaukonen, Marjaana Pelkonen, Arja Hastrup, Katja Bergbacka, Jukka Mäkelä, Reima Santala, LAPE toimijat. THL, Päätösten tueksi 51/2018

Yhteisestä työstä hyvinvointia - opiskeluhoitoyhdytys perusopetuksessa
Hietanen-Peltola, Marke; Laitinen, Kristiina; Autio, Eva; Palmqvist, Riia
THL Ohjaus 2018

Kasvatus- ja perheneuvonta - työnsisältöjen, työtehtävien, tavoitteiden ja työmenetelmien määrittely
Katriina Bildjusckin (toim.)
THL Työpaperi 20/2018

Valtakunnalliset neuvolapäivät 7.-8.11.2017 : Lapset ja perheet neuvolan ja perhekeskustoimintamallin keskiössä - kansanterveyden edistäminen 100-vuotiaassa Suomessa
Sarianna Vaara Tuovi Hakulinen (toim.)
THL Työpaperi 40/2017

Valtakunnalliset neuvolapäivät 1.-2.11.2016 : Miten uudistamme neuvolatoimintaa LAPE-hengessä?
Sarianna Vaara Tuovi Hakulinen (toim.)
THL Työpaperi 28/2016

Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia
Ikonen, Riikka; Halme, Nina
THL Tutkimuksesta tiiviisti Maaliskuu 2018

Lasten ja nuorten hyvinvointi 2017: Kouluterveyskyselyn tuloksia
Halme, Nina; Hedman, Lilli; Ikonen, Riikka; Rajala, Rika
THL Tutkimuksesta tiiviisti 15/2018

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)
Honkanen, Kati & Savola, Suvi
THL 2018

Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi: Tarkastelussa lapsivaikutusten arviointi kuntapäätöksissä ja esimerkkejä lapsivaikutusten arvioinneista
Ruuska, Tupu; Itkonen-Ratila, Mari; Harju-Kivinen, Raija; Honkanen, Kati THL 2018

Luo luottamusta - suojele lasta Opas yhteistyöstä lapsia ja perheitä työssään kohtaaville
THL

LAPSI- JA PERHE-
PALVELUIDEN
MUUTOSOHJELMA

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

KEHITTÄMISEN MONET KONSTIT

eli
KUINKA MUUTOS
TEHTIIN?

AIKAINEN APU = ENEMMÄN VÄHEMMÄN?

Apua helpommin!

HUKKA
POIS!

KONK-
RETIAA!

TEKO-
JA!

SITOU-
TUEN &
TAHTOEN!

PALA
KERRAL-
LAAN!

DIGIÄ
HYÖDYN-
TÄEN!

YHTEIS-
TYÖTÄ!

LAPSI- JA PERHE-
PALVELUIDEN
MUUTOSOHJELMA

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

PERHE- KESKUS MUKANA ELÄMÄSSÄ

